

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش و پرورش پیش دبستانی

موضوع:

تأثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های

اجتماعی کودکان پیش از دبستان شهرستان کرج در سال تحصیلی ۹۰-۹۱

استاد راهنما: دکتر ایراندخت فیاض

استاد مشاور: دکتر سیمین بازرگان

استاد داور: دکتر جمال الدین کولایی نژاد

دانشجو: سجاد صفری

خرداد ۱۳۹۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیر و تشکر:

انجام این پژوهش را مدیون انسانهای بزرگی هستم که محبت و خضوع را معنا کرده اند.

استاد بزرگوار و عزیزم خانم دکتر ایراندخت فیاض استاد راهنما که در تمام مراحل کار با راهنمایی‌های عالمانه در هر چه بهتر شدن پژوهش مرا یاری کردند؛

استاد محترم و باوقارم خانم دکتر سیمین بازرگان استاد مشاور که به عنوان مشاوری امین با مشاوره‌های دقیق همیشه کمک حال من بودند؛

استاد محترم داور جناب آقای دکتر جمال الدین کولایی نژاد که با نظرات ارزنده اشان بر عمق و غنای کار افزودند؛

همچنین از دوستان عزیزم آقای ایمان کامکار و خانم سیران نیکنام و کلیه ی دوستانی که در انجام این پژوهش یاری ام کردند صمیمانه تشکر و قدردانی

میکنم.

از درگاه ایزدمنان آرزوی تندرستی و توفیق روز افزون برای این عزیزان را خواستارم.

تقدیم به:

پدر و مادری که دلیل بودن، ماندن و حرکت هستند، آنانکه میثاق سفیدی گرفت تا رویم سفید بماند. برادران و خواهرانم که در همه حال همراه و یاورم بوده اند.

و تقدیم به همه‌ی کودکان ایران زمین...

باشد که آینده‌ی کشور را در خشان سازند.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی تأثیر آموزش و پرورش پیش دبستانی بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت-های اجتماعی کودکان پیش دبستانی بود. آزمودنی‌های پژوهش ۳۰۰ نفر از کودکان پیش دبستان شهر کرج بودند که از این تعداد ۱۴۹ نفر دختر و ۱۵۱ نفر پسر بودند به تفکیک نوع گروه از این تعداد ۱۵۲ نفر در گروه آزمایش و ۱۴۸ نفر در گروه کنترل قرار گرفتند. روش مورد استفاده در این پژوهش روش علی-مقایسه‌ای (طرح پس آزمون با گروه کنترل بود). ابزار مورد استفاده در این پژوهش آزمون مهارت‌های اجتماعی گرشام و الیوت (۱۹۹۰) هنجاریابی شده توسط بهشته ابدی (۱۳۸۷) بود. داده‌های پژوهش از طریق پرسش نامه‌ی مذکور که توسط مربی کودکان تکمیل می شد جمع آوری شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها در سطح آمار توصیفی شامل حجم نمونه، میانگین، خطای استاندارد میانگین و انحراف استاندارد، و از T مستقل در سطح آمار استنباطی برای مقایسه دو گروه کنترل و آزمایش استفاده شد. نتایج پژوهش نشان دادند که بین نمرات گروه آزمایش و کنترل تفاوت معنادار وجود دارد و در هر سه مولفه‌ی مهارت‌های اجتماعی میانگین نمرات گروه آزمایش از گروه کنترل بهتر بود. که نشان از تأثیر مثبت آموزش و پرورش پیش دبستانی بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت‌های اجتماعی کودکان است.

واژگان کلیدی: آموزش و پرورش پیش دبستانی، برنامه ریزی چند بعدی، مهارت‌های اجتماعی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: کلیات پژوهش

۱۲.....	مقدمه.....
۱۳.....	بیان مسأله.....
۱۵.....	اهمیت و ضرورت تحقیق.....
۱۶.....	اهداف تحقیق.....
۱۷.....	فرضیه های تحقیق.....
۱۷.....	تعریف مفاهیم تحقیق.....
۱۷.....	تعاریف نظری.....
۱۸.....	تعاریف عملیاتی.....

فصل دوم: ادبیات پژوهش

۲۰.....	آموزش و پرورش پیش دبستانی.....
۲۱.....	اهمیت و ضرورت آموزش و پرورش پیش دبستانی.....
۲۵.....	اهداف آموزش و پرورش پیش دبستانی.....
۲۶.....	مبانی برنامه ریزی آموزش و پرورش پیش دبستانی.....
۲۷.....	برنامه درسی در دوره پیش دبستان.....
۳۰.....	الگوی بهینه برنامه درسی برای دوره پیش از دبستان.....
۳۱.....	ویژگی های کودکان در دوره پیش دبستانی.....
۳۲.....	الگوهای رایج در آموزش و پرورش پیش از دبستان.....
۳۲.....	الگوی فروبل.....

۳۵.....	الگوی مونته سوری.....
۳۹.....	الگوی والدورف.....
۴۲.....	الگوی اونتاریو.....
۴۴.....	الگوی رگیو امیلیا.....
۴۸.....	الگوی های اسکوپ.....
۵۱.....	روشها و رویکردهای آموزش و پرورش پیش دبستان در ایران.....
۵۱.....	الف) روش مراکز رغبت.....
۵۷.....	ب) رویکرد برنامه ریزی چند بعدی.....
۷۱.....	مهارت های اجتماعی.....
۷۱.....	اهمیت و ضرورت آموزش مهارت های اجتماعی.....
۷۴.....	تعریف مهارت های اجتماعی.....
۷۶.....	مولفه های مهارت های اجتماعی.....
۸۰.....	نقش مهارت های اجتماعی در مدرسه.....
۸۱.....	علل نارسایی در مهارت های اجتماعی(مدل نارسایی مهارت های اجتماعی گرشام).....
۸۴.....	تحول قابلیت اجتماعی در سنین پیش دبستان و دبستان.....
۸۷.....	ماهیت مهارت های اجتماعی.....
۹۰.....	فهرست مهارت های اجتماعی.....
۹۲.....	ابزارهای سنجش مهارت های اجتماعی.....
۹۳.....	نظریه مهارت های اجتماعی.....
۹۵.....	اهداف اجتماعی شدن.....
۹۶.....	فرایند اجتماعی شدن.....
۹۷.....	عوامل تعیین کننده ی مهارت های اجتماعی.....

- نشانه های رشد اجتماعی.....۱۰۰
- نظریه های مربوط به اجتماعی شدن.....۱۰۲
- نظریه روان پویایی فروید.....۱۰۲
- نظریه پیازه.....۱۰۴
- نظریه کلبِرگ.....۱۰۴
- نظریه بندورا.....۱۰۵
- پیشینه تحقیق.....۱۰۶

فصل سوم: روش شناسی پژوهش

- روش تحقیق.....۱۱۳
- جامعه آماری.....۱۱۴
- حجم نمونه.....۱۱۴
- روش نمونه گیری.....۱۱۴
- روش گرد آوری داده ها.....۱۱۴
- روش تجزیه و تحلیل داده ها.....۱۱۴
- ابزار پژوهش.....۱۱۴
- متغیر های تحقیق.....۱۱۶

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش

- تجزیه و تحلیل داده ها.....۱۱۸

تحلیل توصیفی داده ها..... ۱۱۹.....

تحلیل استنباطی داده ها..... ۱۲۵.....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

مقدمه..... ۱۲۹.....

بحث و نتیجه گیری..... ۱۲۹.....

نتیجه گیری کلی..... ۱۳۴.....

محدودیت‌ها و مشکلات پژوهش..... ۱۳۶.....

پیشنهادات کاربردی و پژوهشی..... ۱۳۶.....

فهرست منابع

منابع فارسی..... ۱۳۸.....

منابع انگلیسی..... ۱۴۳.....

پیوست

آزمون مهارت‌های اجتماعی..... ۱۴۷.....

فهرست اشکال، جداول و نمودارها

جدول (۱-۲) طبقه بندی سنی کودکان در دوره قبل از دبستان..... ۲۱.....

شکل ۱-۳: طرح پس آزمون با گروه کنترل..... ۱۱۳.....

- جدول (۴-۱) فراوانی و درصد آزمودنی ها..... ۱۱۹
- جدول (۴-۲) فراوانی آزمودنی ها بر اساس جنسیت و نوع گروه..... ۱۱۹
- جدول (۴-۳) شاخص های توصیفی گروه کنترل بر اساس مولفه های مهارت های اجتماعی..... ۱۲۰
- جدول (۴-۴) شاخص های توصیفی گروه آزمایش بر اساس مولفه های مهارت های اجتماعی..... ۱۲۱
- نمودار (۴-۱): شاخص های توصیفی به تفکیک گروه کنترل و آزمایش..... ۱۲۲
- جدول (۴-۵) شاخص های توصیفی گروه دختران ۱۲۲
- جدول (۴-۶) شاخص های توصیفی گروه پسران..... ۱۲۳
- جدول (۴-۷) شاخص های استنباطی برای آزمودنی ها بر اساس جنسیت..... ۱۲۸
- نمودار (۴-۲): شاخص های توصیفی به تفکیک جنسیت..... ۱۲۴
- جدول (۴-۸) شاخص های توصیفی در خرده مولفه های همیاری ۱۲۵
- جدول (۴-۹) شاخص های استنباطی در خرده مولفه های همیاری..... ۱۲۵
- جدول (۴-۱۰) شاخص های توصیفی در خرده مولفه های جرأت ورزی..... ۱۲۶
- جدول (۴-۱۱) شاخص های استنباطی در خرده مولفه های جرأت ورزی..... ۱۲۶
- جدول (۴-۱۲) شاخص های توصیفی در خرده مولفه های خویشتن داری..... ۱۲۷
- جدول (۴-۱۳) شاخص های استنباطی در خرده مولفه های خویشتن داری..... ۱۲۷

فصل اول

کلیات پژوهش

کودکی اولین و مهم ترین دوره زندگی است. در این دوره کودک نخستین بار با طبیعت رابطه برقرار می کند، روابط اجتماعی خود را بنا می نهد، و به مفهومی از خود دست می یابد. از آنجا که در این دوره ساختار شخصیتی و رفتاری انسان بنیان گذاشته می شود دوران کودکی را سرنوشت ساز و مثبت دانسته اند. آموزش در این دوره مورد توجه و علاقه طیف وسیعی از صاحب نظران تعلیم و تربیت جامعه شناسان، روانشناسان، فلاسفه، فیزیولوژیست ها و سرانجام بسیاری از دست اندر کاران حرفه های گوناگون بوده است و عقاید متفاوتی در هر دوره نسبت به آموزش در این دوره وجود داشته است (مفیدی، ۱۳۸۶).

در طی سنین پیش دبستانی شخصیت کودک تکوین یافته و شکل می گیرد. کودک با کنجکاوی نسبت به خود و محیط پیرامونش می آموزد و بر خود می بالد، بدیهی است برنامه ریزی دقیق و ایجاد محیط و بستر مناسب، می تواند استعداد های او را به شکوفایی برساند توجه به این سالها می تواند کارایی بهتر در دوره دبستان را به همراه داشته باشد. کودکانی که از نظر جسمانی، ذهنی، عاطفی و اجتماعی بهتر پرورش یافته اند، برای برقراری با محیط آمادگی بیشتری دارند (کیانی، ۱۳۸۸).

با گسترش روز افزون علم و فناوری و در هم آمیختن و تنیدن آن با تمام ابعاد زندگی، ضرورت پاسخگویی مدرسه به حداکثر ابعاد زندگی و وجود فرد ضرورت پیدا کرد. لاجرم مطالعات چند رشته ای و میان رشته ای فرا روی او قرار گرفت. مباحثی چون برقراری پیوند تعاملی بین علم و زندگی و درک جهان هستی که حاصل در هم تنیدگی و ارتباط ظریف و متقابل امور و پدیده هاست، فراروی برنامه ریزی درسی قرار گرفت. اکنون نظام آموزش و پرورش متعهد به تربیت شهروندانی با سواد است که برای حضور در جامعه، ملزم به تحصیل و توانایی بهره گیری از آن در در جنبه های گوناگون زندگی هستند. در این شرایط، یادگیرنده در هر یک از زمینه های یادگیری و مسائل و اموری که با آنها برخورد می کند، با تلفیق پیچیده و متحولی از علوم تجربی و انسانی روبروست. در این مرحله، سواد خواندن و نوشتن و دانستن اصول هر علم، تنها سهم بسیار کوچکی از سواد علمی را شامل می شود. الگوی برنامه ریزی چند بعدی با توجه به هدف های آموزش کودکان و توجه به ابعاد

اصلی و محوری این کلیت زمینه های ضروری در پرورش کل شخصیت کودک را باز می شناسد و شرایط تحقق امر یادگیری را در سطوح اجرایی برنامه ریزی مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهد (بازرگان، ۱۳۸۹).

پس با توجه به اینکه روند و شیوه آموزش و پرورش در دوره پیش دبستان از اهمیت بالایی در پرورش شخصیت کودک برخوردار است. لازم است که توجه لازم نسبت به شیوه های آموزش در این دوره بویژه برای حضور او در جامعه ی پیچیده ی امروز بعمل آید. پژوهش حاضر با در نظر گرفتن اینکه بر اساس برنامه ریزی چند بعدی الگو، محتوی و روش های مناسب جهت پرورش مهارت های اجتماعی مطلوب در کودکان در دوره ی پیش دبستان ارائه شده، آن را از منظر پرورش مهارت های اجتماعی مورد بررسی قرار داده است.

بیان مساله

روند اجتماعی شدن در سالهای اولیه کودکی با سرعت زیادی رشد می یابد. کودکان در این دوران، که سر آغاز شکل گیری های بسیاری است، تا حدود زیادی در نتیجه روشهای تقویت آمیزی که انواع مختلف رفتارهای اجتماعی را در آنها ترغیب نموده و یا متوقف می نماید، جامعه پذیر و اجتماعی می شوند. گرچه محیط خانه و خانواده در این سطح از مهارت ها عمیقا موثر است، ولی مربیان و معلمان مهد کودک ها نیز می توانند کمک های ارزشمندی به پرورش و رشد اجتماعی کودکان بنمایند (مفیدی، ۱۳۸۶). دانش آموزی که مهارت های اجتماعی لازم را کسب کرده است، دانش آموزی است که می تواند به خوبی با محیطش سازش کند و یا اینکه می تواند از طریق برقرار کردن ارتباط با دیگران از موقعیت های تعارض آمیز کلامی و فیزیکی اجتناب نماید. این گونه دانش آموزان رفتارهایی از خود نشان می دهند که منجر به پیامدهای مثبت روانی- اجتماعی نظیر پذیرش توسط همسالان و رابطه موثر با دیگران می شود. از سوی دیگر، کسانی که مهارت های اجتماعی لازم را کسب نکرده اند، اغلب به اختلال های رفتاری مبتلا می شوند، از طرف همسالان پذیرفته نمی شوند، در میان همسالان و بزرگسالان محبوب نیستند و با معلم و یا سایر افراد حرفه ای بخوبی کنار نمی آیند (به پژوه و همکاران، ۱۳۸۶).

رویکرد مناسب در برنامه ریزی آموزشی و درسی برای کودکان پیش دبستانی رویکردی است که به پرورش کل شخصیت کودکان توجه داشته باشد و مناسب ترین زمینه را در طراحی، بکارگیری و ارزیابی مواد آموزشی و برنامه های آموزشی برای دوره پیش دبستان فراهم کند. کاربرد این رویکرد مستلزم نگاهی همه جانبه به آموزش کودک و فراهم آوردن محیط غنی و شوق انگیز برای اوست. رویکردی که میان آموزش از پیش طراحی شده و آزمایشگاهی از یک سو و یادگیری خودجوش از سوی دیگر ارتباط برقرار کند (بازرگان، ۱۳۸۹).

تحقیقات متعدد نشان داده است که پرورش اجتماعی، جسمی و روحی انسان بشدت تحت تاثیر عوامل موجود در اولین سالهای زندگی وی قرار دارد و به طور عمده می تواند به وسیله آنها تغییر یابد. کودک با کمبودهای دوران خردسالی قادر نخواهد شد در سطوح بالاتر و پیشرفته تر از شرایط و فرصت های تربیتی بهره مند گردد و رشد حاصل کند (ملکی، ۱۳۷۳، به نقل از ترکمان منوچهر، ۱۳۷۳).

بر اساس دیدگاه صاحب نظران و متخصصان تعلیم و تربیت نهادهای آموزشی باید تلاش کنند تا مهارت های اجتماعی مطلوب را در کودکان پرورش دهند. زیرا زندگی در جامعه و برقرار کردن ارتباط با دیگران نیازمند بکارگیری مهارت های اجتماعی مطلوب است. از آنجا که تحقیقات متعددی به بررسی تأثیر الگوی برنامه ریزی چند بعدی بر جنبه های مختلف رشد کودکان در دوره ی پیش دبستان پرداخته اند در این پژوهش محقق در صدد پاسخگویی به سوال زیر است:

آیا آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر روی مهارت های اجتماعی کودکان موثر است؟

برای دست یابی به چنین سوالی محقق در صدد است تا تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی را بر روی مهارت های اجتماعی کودکان پیش دبستان مورد بررسی قرار دهد.

اهمیت و ضرورت

رفتارهای اجتماعی مناسب و دیگر مهارت های سازشی، پایه های سازش یافتگی شخصی و اجتماعی را در زندگی تشکیل می دهند. مهارت های اجتماعی یک فرد بر توانایی او در بازی کردن، یادگیری، کار و مشارکت در فعالیت های تفریحی در طول زندگی تاثیر می گذارد. مهارت های اجتماعی برای بدست آوردن تقویت و پذیرش اجتماعی مناسب و اجتناب از موقعیت های اجتماعی آزارنده استفاده می شوند. مهارت های اجتماعی دسته ای از قابلیت ها را نشان می دهند که تمامی افراد را برای مقابله و سازش با نیازهای روزمره محیط اجتماعی قادر می سازند. افرادی که در تحول قابلیت های اجتماعی مناسب شکست می خورند در معرض مواجه شدن با پیامدهای منفی شامل طرد شدن توسط همسالان، ظهور اختلالات روانشناسی، اخراج از مدرسه، گوشه گیری، جرم و جنایت و عملکرد تحصیلی پایین هستند (حسین خانزاده، ۱۳۸۹).

سر و کار داشتن با دیگران فرصت هایی را برای دانش آموزان فراهم می کند تا ادراک خود را همانطور که در معرض تفکر دیگران قرار می گیرند و در ایجاد ادراک مشترک نقش دارند، ارزیابی و اصلاح کنند. به این ترتیب تجربیات در بافت اجتماعی، مکانیزم مهمی را برای رشد تفکر دانش آموزان فراهم می کنند (بیابانگرد، ۱۳۹۰). شخصی که دارای مهارت های اجتماعی است می تواند به انتخاب و ارائه رفتار در زمان و وضعیت معین دست بزند. به همین جهت آموزش مهارت های اجتماعی را نمی توان از زمینه هایی که رفتار در آن واقع می شود جدا دانست (جی. کارتلج؛ جی. اف. میلبرن، ترجمه نظری نژاد، ۱۳۸۶).

رشد مهارت های اجتماعی به نحوی که در بالا ذکر گردید از اهمیت ویژه ای برخوردار است و پایه ی ارتباط فرد با دیگران را تشکیل می دهد نحوه ی پرداختن به مهارت های اجتماعی در دوره ی پیش دبستان از اهمیت خاصی برخوردار است. لذا پژوهش حاضر با توجه به این امر در به بررسی نحوه ی پرورش مهارت های اجتماعی در الگوی برنامه ریزی چند بعدی پرداخته است.

اهداف تحقیق

هدف کلی:

بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان پیش دبستانی

اهداف جزئی:

بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد همیاری

بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد جرأت ورزی

بررسی تاثیر آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد خود مهارگری

فرضیه های تحقیق:

فرضیه اصلی:

آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان موثر است

فرضیه های فرعی:

آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد همیاری موثر است

آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد جرأت (قاطعیت) ورزی موثر است

آموزش و پرورش پیش دبستان بر مبنای برنامه ریزی چند بعدی بر مهارت های اجتماعی کودکان در بعد خویشتنداری موثر است

تعریف مفاهیم تحقیق

تعاریف نظری

آموزش و پرورش پیش دبستانی: آموزش و پرورش پیش دبستان معمولاً به تجارب کودکان در مهد کودک ها، کودکان آنها، و دوره های آمادگی اشاره می کند. امروزه با توجه به مفهوم وسیع آموزش و پرورش در دوران اولیه کودکی، آموزش و پرورش پیش دبستانی آموزشی است که از زمان تولد آغاز و تا شروع اولین سال دبستان یعنی تا پایان ۶ سالگی ادامه می یابد (مفیدی، ۱۳۸۵).

برنامه ریزی چند بعدی: برنامه ریزی کل نگر است که کلیت مورد نظر در پرورش شخصیت کودک را حداقل در سه قلمرو مورد توجه قرار می دهد:

الف) قلمرو فعالیت ها: کنش و تعامل کودک با محیط خویش که فعالیت های جذاب و کودکانه رادر بر می گیرد.

ب) قلمرو پروژه های برگرفته از زندگی کودک: آنچه که کودک علاقمند به دانستن آن است و کم و کیف ارتباط او با (محیط طبیعی و اجتماعی) را رقم می زند

ج) قلمرو مهارت ها و مضامین میان رشته ای: مهارت ها و نگرش هایی که بر کل شخصیت کودک تاثیر می گذارند (بازرگان، ۱۳۸۹).

البته در هر سه قلمرو و بویژه در قلمرو سوم به آموزش مهارت های اجتماعی کودکان توجه خاص صورت گرفته است (همان).

مهارت های اجتماعی: مجموعه رفتارهای فراگرفته قابل قبولی است که فرد را قادر می سازد با دیگران رابطه موثر داشته و از عکس العمل های نامعقول اجتماعی خودداری کند (گرشام و الیوت، ۱۹۹۹، ۱۹۸۴، به نقل از حسین خانزاده، ۱۳۸۹).

تعاریف عملیاتی

آموزش و پرورش پیش دبستانی: در این پژوهش به تجارب کودکان در مهد کودک ها کودکانها و دوره های آمادگی اشاره می کند که بر اساس برنامه ریزی چند بعدی یا غیر از آن صورت می گیرد.

برنامه ریزی چند بعدی: منظور از برنامه ریزی چند بعدی در این پژوهش، آموزشی است که براساس بسته یادگیری مبتنی بر الگوی برنامه ریزی چند بعدی صورت می گیرد.

مهارت های اجتماعی: نمره ای است که از طریق پرسش نامه مهارت های اجتماعی، سیستم درجه بندی مهارت های اجتماعی (SSRS) (گرشام و الیوت، ۱۹۹۰) (فرم های مهد کودک و کودکان) برای کودکان ۳ تا ۶ ساله شهر تهران، هنجاریابی شده توسط بهشته ابدی که در اختیار مربی قرار گرفته و با توجه با شناختی که از بچه ها دارد آنرا تکمیل می کند.

فصل دوم

ادبیات و پیشینه تحقیق

آموزش و پرورش پیش دبستانی

لغت preschool education در فرهنگ وبستر مشتق از دو بخش pre یعنی قبل و school یعنی مدرسه به معنای اشاره به دوره ای است قبل از آنکه کودک به مدرسه برود (عباسی، ۱۳۷۵، به نقل از یوسفی، سواره، ۱۳۹۰). آموزش و پرورش پیش دبستانی اصولاً تمام سنین پیش از دبستان را شامل می شود. کول، ترجمه مفیدی، (۱۳۸۷) آموزش و پرورش پیش دبستان را چنین تعریف می کند: آموزش و پرورش در دوره ی پیش دبستان برنامه ای است برای کودکان ۳ تا ۶ ساله که در دوره ی پیش دبستان هستند. آموزش پیش دبستان، برنامه ای است کودک محور که از رویکرد بازی و فعالیت پیروی می کند و بر رشد همه جانبه کودک تمرکز می کند، محیط بازی محرکی برای رشد هوشی، کلامی، اجتماعی و عاطفی فراهم می کند، کودکان را برای ورود به دوره ی ابتدائی آماده می کند و توانایی تعامل با محیط، مشارکت در فعالیت های گروهی و توانایی حل مساله را در کودکان پرورش می دهد، تجارب دست اول را برای کودک فراهم می کند به طریقی که رشد مهارت های مربوط به یادگیری را در آنها تضمین می کند، برنامه ای است که بر طراحی از قبل، جدول بندی و نظم تاکید دارد و در عین حال نسبت به نیازهای کودکان انعطاف پذیر است، به طور غیر مستقیم کنترل خود و در نتیجه انضباط درونی کودک را بهبود می بخشد (کول، ترجمه مفیدی، ۱۳۸۶).

آموزش پیش از دبستان عبارت است از آموزشی که از زمان تولد شروع شده و تا پایان ۶ سالگی یعنی زمان ورود کودک به دبستان ادامه می یابد. در چنین سالهایی کودکان مراحل مهم و حساسی از جهات شخصیتی و اجتماعی و آموزشی پشت سر می گذارند. این دوره با توجه به خصوصیات رشد و یادگیری کودکان در کشورهای مختلف به گونه های متفاوتی طبقه بندی شده است (مفیدی، ۱۳۸۶).

مفهوم آموزش و پرورش پیش از دبستان معمولاً به تجارب کودکان در مهدکودک ها، کودکستان ها و دوره های آمادگی اشاره می کند. نوشته های اخیر درباره رشد کودک و آموزش اولیه نمایانگر این واقعیت است که هنوز تعریف درستی از آموزش سالهای اولیه به عمل نیامده است. در کشور ما آموزش کودکان در این دوره سنی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و آموزش و پرورش می باشد به این صورت تعریف گردیده است: مهدکودک به